

$n[e]slá$ — « ea purta », $l[e]lát$ — « a zbura », $s[e]strá$ — « soră », $s[e]ló$ — « sat », $z'e[r]nó$ — « bob de cereală », $p'[e]kl'i$ — « ele au copt », $x\widehat{s[e]str'y}$ — « către soră », $l[e]mn'él$ — « a se întuneca », $b[e]rú$ — « eu iau » — sau vocala diftongoidă $[ɛa]$, de ex.: $p'[ɛa]kl'i$ — « ele au copt », $b'[ɛa]rú$ — « eu iau ». Oscilațiile de tipul $p'[e]kl'i$ — $p[ɛa]kl'i$ — se constată la unul și același vorbitor, în poziții fonetice identice sau chiar în unele și aceleași cuvinte.

Explicația inconsecvențelor în privința reflexelor pronunțării fonemului $[e]$ în prima silabă protonică ar putea fi pusă pe seama neomogenității structurale inițiale a graiului primei sau primelor generații de la Socolinți: poate că, emigrând din Rusia, întemeietorii satului proveneau din ținuturi diferite în ceea ce privește fenomenul iakaniei.

Nu este de asemenea exclusă posibilitatea ca emigranții să provină dintr-o singură regiune, în care însă interacțiunea dintre două structuri anterioare diferite în ceea ce privește rostirea fonemului $[e]$ în silaba 1-a protonică să nu se fi terminat în momentul emigrării³¹. Faptul că în decurs de două secole și mai bine de dezvoltare independentă, izolată, nu s-a cristalizat o normă de pronunțare unică este explicabil: norma dialectului este totdeauna mai slab organizată, mai puțin sistematizată în comparație cu norma limbii literare³².

În încheierea prezentării iakaniei ne oprim asupra cuvântului românesc de origină latină *trifoi*, împrumutat de locuitorii de la Socolinți direct din limba română sau prin intermediul graiurilor ucrainene din Bucovina³³. Un localnic dintre cei anchetați, vorbind românește, a rostit acest cuvânt cu $[ɛa]$: $tr'[ɛa]fói$. Probabil că informatorul și-a format în mod empiric părerea că *trifoi* < *trei*, care în nordul Moldovei și în Bucovina se pronunță *triî*. Dorind, probabil, să pronunțe acest morfem corect, adică cu $[e]$ nu cu $[i]$, informatorul a supus vocala $[e]$ aceleiași modificări la care este supus fonemul $[e]$ și în cuvintele rusești rostite de purtători ai iakaniei.

Definirea precisă a tipului (sau tipurilor) inițial de iakanie, dacă aceasta s-a păstrat aici ca sistem, este o sarcină pentru a cărei rezolvare ar trebui un minuțios studiu aparte³⁴.

După consoanele șuierătoare, în locul fonemului $[e]$ din silaba 1-a protonică constatăm sunetul $[ə]$ sau $[ə^a]$ cu oscilații de la cuvânt la cuvânt și cu șovăieli pentru același cuvânt la unul și același informator. Iată câteva exemple: $š[ə]stóî$ — « al șaselea », dar $š[ə^a]stája$ — « a șasea », $pš[ə^a]n'ica$ — « grâu »; $ž[ə]ná$, dar și $ž[ə^a]ná$ — « soție »; $ž[ə]l'ézđ$ — « fier » $ž[ə^a]r'óbnđjō$ — « însărcinată » (despre iapă); $č[ɛa]snók$ — « usturoi », dar $zō\widehat{pč[e]l'óî}$ — « după albină ».

³¹ Vezi, despre o asemenea posibilitate, R. I. Avanesov, *Атлас русских народных говоров центральных областей к востоку от Москвы. Вступительные статьи*, Moscova, 1957, p. 13.

³² Despre aceasta v. S. S. Visotski, *Понятие языковой системы в применении к диалекту*. Referat ținut la cea de-a treia consfătuire dialectologică, «Вопросы языкознания», nr. 6, 1953, p. 162.

³³ Despre existența în graiurile ucrainene din această regiune a cuvântului românesc « trifoi » v. D. Scheludko în articolul *Rumänische Elemente im Ukrainischen*, în «Balkan-Archiv», II, Leipzig, 1926, p. 143. V. și I. Pătruț, *Fonetica graiului huțul din Valea Sucevei*, Ed. Acad. R.P.R., 1957, p. 21.

³⁴ Complexitatea problemei și totodată însemnătatea ei pentru definirea unui grai sau altul a fost subliniată de R. I. Avanesov în *Очерки русской диалектологии*, p. 94, § 80.